

איש לרעהו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות,
פגדולי ישראל,
על מדות טובות
שפביאות
לאהבת הזולת,
הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש א אדר ב תשס"ח שבת - ירושלים 5:06 תל-אביב 5:21 חיפה 5:12 מוצ"ש - ירושלים 6:19 תל-אביב 6:21 חיפה 6:20

פרשת פקודי

נקיון כפיים - "והייתם נקיים"

על מעשי האדם להיות טהורים ונקיים מכל חשד גם בעיני הבריות!

נלמד מהפסוק: "אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה" (פרק לח-כא)

וכתב בעל הטורים: מלא וי' שפקד לכל שש מאות אלף שלא יחשוהו שלקח מן הכסף. ואמרו חז"ל: למה עשה חשבון הרי הקב"ה מאמינו שנאמר (במדבר יב') "בכל ביתי נאמן הוא" ומשה נתן חשבון? אלא מפני ששמע ליצני הדור שהיו משיחין אחריו שנאמר "ויהי כצאת משה וגו' והביטו אחרי משה". היו חושדין בו כי נתעשר משום שנתמנה על כספי מלאכת המשכן. כששמע כן אמר, חייכם, משנגמרה מלאכת המשכן אני נותן לכם חשבון. כיון שנגמרה אמר להם "אלה פקודי המשכן" (מדרש תנחומא ומד"ד שמות נאז'). "מכאן ילמד כל אדם" - כותב השל"ה הק' - "להיות נקי מישראל בקל וחומר ממשה רבינו ע"ה."

רעיון נאה כותב בעל "ישמח משה" לבאר את דברי חז"ל הלומדים ממשה רבינו עד כמה צריך אדם להזהר להיות נקי מה' ומישראל. ואלו דבריו: נראה כי הזהירות מלבוא לידי חשד גם בעיני הבריות, ראוי ללומדו בדוקא ממשה רבינו שהיה עניו מכל האדם, כפי שהעידה עליו התורה. שכן אם אנו נראה אדם, אף שהוא תלמיד חכם וצדיק, טורח לנקות עצמו מכל חשד בעיני הבריות, יתכן בהחלט שעושה זאת משום שעדיין לא הגיע למדרגת הענוה הגבוהה שהיא מדת "ההשתוות" אותה הזכיר החובת הלבבות [שאחת היא לו, אם יגנוהו או ישבחוהו], ולכן משתדל לנקות עצמו מחשד, כי איכפת לו ואינו רוצה שיגנוהו, ובכך שמנקה עצמו מחשד לא יגנוהו אלא ישבחוהו. אך עדיין לא נדע מהנהגתו של זה, אם עושה כן מצד הענין של "והייתם נקיים מה' ומישראל".

ואולם משה רבינו שהעפיל למדרגה הגבוהה ביותר של הענוה והיתה בו מדת ה"השתוות", ואף על פי כן ביקש לתת חשבון, ממנו ודאי יש ללמוד שכך צריך להיות היושר האמיתי כדי שלא יתחלל שם שמים ח"ו, שהרי זו הסיבה היחידה שביגנה נתן משה חשבון. הוא שהדגיש הכתוב "אלה פקודי המשכן... אשר פוקד על פי משה" - אותו משה הידוע במדת הענוה וההשתוות, ואעפ"כ נתן חשבון. ממנו יראו וכן יעשו.

והטעם שצריך האדם להשמר כל כך מלבוא לחשד בעיני הבריות כותב המהר"ל (בנתיבות עולם), משם שגורם שם רע לעצמו, ובעל שם רע מחלל עצמו וכבודו וזהו הפחיתות הגדולה ביותר, ואפילו אם זה שקר, שהרי מכל מקום יש לו שם רע אצל אחרים. וגדול הוא ענין השם.

לכאורה יש מקום לדון ולחקור, האם האיסור להביא עצמו לידי חשד הוא לא איסור עצמי, אלא רק משום שמכשיל את חברו לחשוד בכשרים ומכיון שאסור לחשוד בכשרים נמצא מכשיל חברו באיסור, ויש בזה משום "לפני עורר לא תתן מכשול", או שהאיסור הוא בזה גופיה שאסור להביא גנאי על עצמו ולשים עצמו רשע בעיני הבריות.

נקי כפיים ובר לבב (1)

היה הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל (בעל השדי חמד) נזהר מאוד שלא ליהנות ממתנת בשר ודם. פעם אחת נטפל אליו יהודי בוכרי עשיר שביקש להגיש לו מנחה - ארנק מלא דינרי זהב. סירב ולא קיבלם מיידו. אך העשיר הפציר בו מאד, בהאמינו בכל לבו כי בדרך זו תשרה עליו ברכה והצלחה. כיון שחש בצערו אמר לו השדי חמד: "נאמר 'שונא מתנות יחיה' כלום רוצה אתה שלא נזכה בחיים ארוכים!?"

אמר לו העשיר: "רבי! הגעת לשנות זקנה ועוד לא חנני אלוקים בבנים זכרים, השתדלנו רבות בתפלות וסגולות ולא נעננו. באחד הלילות הוגד לי בחלום: קום עלה חברונה כי שם רבי חיים מדיני והוא יצוה עליך את הברכה, נדרתי: אם יהיה אלוקים עמדי ואזכה לראותו ארים מלא ארנק זה לדבר מצוה ועתה באתי לקיים נדרי.

נענה לו השדי חמד: "הרי לפניך קופת הישיבה, קופת ההלואות וקופת 'מתן בסתר', תן ושלשל כראות עיניך וה' ימלא משאלות לבך לטובה", חילק הנדיב את מלוא הארנק בכל הקופות ולתקופת השנה נולד לו בן ויקרא את שמו: "חיים חזקיהו".

נקי כפיים ובר לבב (2)

כאשר נכנס הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלו זצ"ל לכהן כמשגיח רוחני בישיבת פוניבז', לא רצה להנות מכתרה של תורה ולא אבה לקבל תשלום עבור עבודתו התורנית, על כן התנה עם הרב מפוניבז' - הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, כי למען פרנסתו יעבוד במשרד הישיבה אחר הצהריים... ואכן בתקופה הראשונה יכלו התלמידים לראותו יושב במשרד הישיבה.

הרב מפוניבז' שכמובן לא היה ניחא ליה בכך "לקחו בדברים", והצליח לשכנע אותו כי צריך הוא לו ב"עבודות קודש" נוספות כמו מסירת "זועדים" וכדומה. וזו תהיה "עבודתו" בישיבה אשר עליה תגיע פרנסתו. **ספר הזכרון ל"מכתב מאליהו"**

לעילוי נשמת

האשה צרת חיה שפרה בת ר' ר' יהודה יעקב ז"ל

נלב"ע ד אדר

חוקדש על ידי בנה ר' פנחס הלוי חז"ו

ברכה לרעהו

ראוי לאדם לברך את רעהו,
ובמיוחד אחרי שהשלים מלאכה
חשובה!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "וירא משה את כל
המלאכה והנה עשו אותה... ויברך אותם משה"
(פרק לט-מג)

וכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים סי' תתרכ"א-
ב): כשאדם גומר מלאכה גדולה, צריכה ברכה. שהרי לאחר
שברא הקב"ה את עולמו ברכו שר העולם שנאמר "ישמח ה'
במעשיו". וכן כשכלו מלאכת המשכן ברח איתם משה. וכן
עשה דוד ושלמה, וכן חזקיהו. וכן הוא אומר "מי האיש אשר
נטע כרם ולא חללו", שלא ברכו... ואם תאמר: למה נאמר
ויברך אותם משה שתשרה שכינה במשכן והלא כבר הבטיחו
הקב"ה "ושכנתי בתוכם"? אלא שהיה ירא שמא יגרום
החטא.

ידועים דברי חז"ל בגמרא (מגילה טו.) לעולם אל תהי ברכת
הדיוט קלה בעיניך שהרי שני גדולי הדור ברכום שני הדיוטות
ונתקיימו בהן, ואלו הן דוד ודניאל, דוד שברכו ארונה שנאמר
"ויאמר ארונה אל המלך ה' אלוקים ירצך" דניאל שברכו דריוש
שנאמר "אלהך די אנת פלח לה בתדירא הוא ישיזבינך"

וכתב הנצי"ב זצ"ל (בספרו מרומי שדה) לבאר שכל מה
שחילקו חז"ל בין ברכת הדיוט לברכת אדם גדול וחידשו שגם
ברכת הדיוט אינה קלה, זהו רק בברכותיהם של הגויים כמו
ארונה היבוסי ודריוש. ואולם בברכתם של ישראל אין הבדל בין
ברכת הדיוט, וישנה תועלת גדולה גם בברכה כזו, כמו בברכת
גדול.

בגמרא (מועד קטן ט:) מסופר כי רשב"י שלח את בנו לקבל
ברכה מרבי יונתן בן עכמאי ורב יהודה בן גרים. וכך הם
בירכוהו: יהא רעווה דתזרע ולא תחצד [=יהי רצון שתזרע ולא
תקצור], תעייל ולא תיפוק [=תכניס ולא תוציא], היינו שיכניס
סחורה ולא יצליח למוכרה. תפיק ולא תעייל [=תוציא ולא
תכניס], היינו שיוציא סחורה ולא תשוב אליו לחרוב ביתך
וליתבי אושפיזך [=יחרב ביתך ויתיישב מלונך] לבלבל פתורך
[=שולחנך יהא מבלבל] ולא תחזי לשתא חדתא [=ולא תראה
שנה חדשה].

חזר הבן אצל רשב"י והתלונן: לא די שלא בירכוני, אלא
עוד ציערו אותי. וסיפר לאביו את כל הדברים שאמרו לו.
הרגיעו אביו ואמר לו, כל אלו ברכות הם. "שתזרע ולא
תקצור" - שתוליד בנים ולא ימותו. "תכניס ולא תוציא" -
תכניס כלות ולא ימותו בניך שיצטרכו לצאת. "תוציא ולא
תכניס" - תוציא בנותיך כדי להשיאם ולא ימותו בעליהן
ויצטרכו לחזור אליך. "יחרב ביתך ויתיישב מלונך" - יחרב
קברך, שתחיה לאורך ימים ולא תבוא לקבר, ויתיישב הבית
שאתה דר בו. שהעולם הזה דומה למלון. "יהי שולחנך
מבלבל" - ע"י בניך ובנותיך המרובים. "ולא תראה שנה
חדשה" - שלא תמות אשתך ותשא אחרת ואז תהיה שנה
חדשה לשמחה.

והקשה הגאון מהר"ם פאדווה: מדוע באמת בירכו אותו
בלשון של קללה? ותירץ שעשו כן כדי שיבוא לאחר מכן אל
אביו ויוכרח לפרש לו את דבריהם וממילא יתברך גם מאביו
ותהיה לו הברכה בכפליים. וזו הייתה גם כוונת יוסף הצדיק
שלאחר שסיים אביו לברך את מנשה ואפרים אמר לו יוסף
"לא כן אבי". אמר זאת כדי שיתברכו פעם נוספת. (עפ"י עיון
יעקב)

"למי אפנה כדי לקבל ברכה?"

סיפר הגאון רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל (רבה של קריניק
ואיש אמונו של הגר"ע גרודז'ינסקי):

אחד מנכבדי וילנא בא במצוקה קשה. הוא ובני משפחתו
שרויים היו בסכנה גדולה. בצר לו שיחר האיש את פני הגאון רבי
חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל וביקש ממנו ברכה. השתמט הגאון
מלברכו, מרוב ענוותנותו. "אינני ראוי לכך" - אמר - "על ברכתי אין
מה לסמוך"...

נצבט ליבו של היהודי. צרותיו דיברו מתוך גרונו. הוא הגביה את
קולו: "אם רבינו אומר שאיננו הגון וכדאי לברך, יאמר לי: האם אין
כבר בירושלים דליטא אף איש שיכולים לבטוח בברכותי? לא אניח
לו עד שגייד לי, אל מי אפנה כדי לקבל ברכה"...

ברגע זה הרצינו פני הגאון והוא נתהרהר רגע קט. אחר ששקל
בדעתו אמר לאותו יהודי:

"יש בויילנא רבתי רק שני אנשים כאלה, אחד מהם הוא החזון
איש, והשני הוא הצדיק רבי נפתלי אייזנשטט בנו של הגאון רבי
אברהם צבי אייזנשטט בעל ה"פתחי תשובה" עליך לפנות
אליהם..."

עשה האיש כעצתו. האציל עליו החזון איש מברכותיו וגם הצדיק
השני. והוא ניצל ממצוקתו באורח פלא, עד שצרתו עוד הייתה לו
לישועה.

פאר הדור

"ברכני כאשר ידך על ראשי"...

סיפר הגרי"ש אונגר זצ"ל: לפני יום הכפורים ביקר כ"ק האדמו"ר
רבי אהרן מבעלז זצ"ל אצל הגאון רבי עקיבא סופר זצ"ל (אב"ד
פרשבורג). קודם לכתו ביקש ממנו האדמו"ר שיאציל עליו ברכתו
כנין ונכד של החתם סופר.

סירב הגר"ע סופר, אך האדמו"ר נשאר בשלו עד שנכנע וברכו.
אולם האדמו"ר לא הסתפק בכך ואמר: "ברצוני שתברך אותי כנהוג
- שים ידך על ראשי בזמן הברכה". לדבר זה סירב הגר"ע בכל תוקף.
אך האדמו"ר לקח את ידיו והניחן על ראשו, וכך, כשדמעות
בעיניו בירכו ר"ע סופר.

לאחר מכן יצא הגר"ע סופר לרחובה של עיר, פגש בדרכו עני
שקיבץ נדבות, נתן לו את תרומתו, והעני ברכו. פנה אל העני
וביקשו: "ברך אותי כאשר ידך על ראשי". העני מילא את
בקשתו ברצון.

על פליאתו של מלווהו הרב אונגר, השיב הגר"ע סופר: "אם
האדמו"ר מבעלזא רצה בברכתו של אדם קטן כמוני, הרי שראוי לי
לקבל ברכה מאחד העניים ברחוב".

במחיצתם

ברכה מעומק הלב מתקיימת

כאשר ביקשו פעם מהגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ שליט"א
שיתן ברכה בדרך "הבטחה" לאדם הזקוק לישועה אמר: "אינכם
יודעים כמה רחוק אני מסוג דיבורים אלו. ואמנם קבלה בידי מרבי
מרדכי מסלונים זצ"ל "כי כל יהודי אם הוא מברך מעומק הלב,
מובטח הוא שברכתו תתקיים!"

בהזדמנות אחרת אמר: כשמברכים את הזולת בכוונה אמיתית
לשם שמים ומתוך רצון אמיתי לעזור ולסייע לזולתו, אזי הקב"ה
מסייע והברכה מועילה ועושה פרי".

דרכי החיים

החזקת לומדי תורה

זכות גדולה להיות שותף בהחזקת ותמיכת לומדי תורה!

נלמד מהפסוק: "בקע לגולגולת מחצית השקל... לצקת את אדני הקודש" (פרק לח"כ, כז)

וכתב החפץ חיים (עה"ת): ציוה הקב"ה לעשות מן הנדבות הללו האדנים, שעליהם יעמוד גוף המשכן, והוא כדי שיהיה לכל ישראל חלק בזה. וכן הדין עם הלומדים את התורה והמחזיקים אותה, כזה כן זה, מסייעים לקיום העולם ושניהם שותפים בזה.

יודעים דברי החפץ חיים (בשמירת הלשון שער ג"פ"ו) שהמחזיק והתומך בלומדי התורה, אעפ"י שהוא "עם הארץ" בעולם הזה, זוכה שלעתיד ידע גם הוא את התורה, דכיון שיש לו חלק בעצם שכר תורתו, והרי התענוג בגן עדן מתהווה מעצם רוחניות התורה על כן מוכרח הוא לשם כך לדעת את התורה.

על זה נאמר (קהלת ז"ב) "כי בצל החכמה בצל הכסף" ע"י הכסף שתומך בתלמידי חכמים נחשב לו כאילו למד תורה. וכשבא לבית דין של מעלה אומרים לו "טול שכר מסכתא פלונית ומסכתא פלונית" והוא אומר "מימי לא למדתי מסכתא"! אומרים לו: חכם פלוני למד אותה, ואתה החזקת בידו, מעלה עליך השי"ת כאילו אתה למדת.

לאור זאת מפרש רבי יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו "בנייהו") את דברי חז"ל (מגילה ו.) "רקת זו טבריה. ולמה נקרא שמה רקת? שאפילו ריקנים שבה מלאים מצוות כרימון". ויתכן לפרש - כותב ה"בן איש חי" - שכוונת חז"ל לתומכי התורה, שאף שהם עצמם אינם יודעים ללמוד, אך בתמיכתם בלומדי התורה נחשב להם כאילו הם עצמם לומד.

זכות על ידי זכאי

בל"ג בעומר תרפ"ד לבשה העיר לובלין חג לרגל חנוכת הבית של ישיבת חכמי לובלין. והנה בטרם הפתיחה החגיגית הוקם בית דין של שלושה רבנים ביניהם הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל ראש הישיבה, כדי לדון בדין תורה שהגישה מרת אייכנבוים רעייתו של הנדיב שתרים את המגרש לבנין הישיבה. היא דרשה לזכות בחציה של המצוה הגדולה שכן המגרש שייך גם לה. ואולם בעלה התנגד על איבוד חצי המצוה.

רבי מאיר שפירא טען כי מכיון שעיקר הרצון היה מצד הגביר על כן חלקו במצוה גדול יותר. לבסוף הושגה פשרה: אשת הגביר התחייבה לספק לתלמידי הישיבה חלב, חמאה וגבינה, מאחת מאחוזותיה אשר בקרבת לובלין במשך כל זמן קיום הישיבה. בגין התחייבות זו נפסק לה בבית הדין חלק שווה עם בעלה בזכות הקמת הישיבה.

נצוצי אור המאיר

"יהי רצון שהזכות תתגלגל על ידי.."

קודם נסיעתו של הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל לערוך מגבית לטובת החזקת הישיבה (בעיירת פוניבז), נכנס לקבל את ברכתו של החפץ חיים. אמר לו החפץ חיים כדברים הבאים:

"יש החושבים שכדי להצליח במגבית, צריכים להיות או איש חרוץ מאוד, או "בטלן" גדול במילי דעלמא עד שהבריות מרחמים עליו... אבל האמת שהכל תלוי בריבוננו של עולם. מידו הכל. ורק עליך להתפלל ולבקש: "יהי רצון מלפניך ה' אלוקי, שהזכות של אחינו בני ישראל להיות מחזיקי תורה, תתגלגל על ידי, ואהיה השליח הטוב..."

הרב מפוניבז'

קוראים נכבדים! האם ידעתם?

מדוע ייחל רבי יוסי לעצמו (בגמרא שבת ק"ח): "יהא חלקי ממי שחושדין בו ואין בו" הרי יש איסור לחשוך בכשרים, וכי רצה, הלילה, שיעברו עבירה?

מהי העיצה - לדעת האדמו"ר מאוז'רוב - לנצח את עמלק שבכל דור?

לדעת הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א מהו התנאי הנדרש לאדם כדי להבטיח שברכת הצדיק תתקיים אצלו?

מדוע ראוי ונכון למתברך לברך גם את המברך?

לדעת הסטייפלער, לאלו מעלות נשגבות זוכה אדם התומך בהחזקת ישיבות וכוללים?

מה עדיף יותר? האם לתת תרומה לבניית בית הכנסת שיהיה היכן להתפלל, או לתת למען תלמוד תורה של הנערים?

באיזה שכר זוכה אדם שמברך את זולתו?

איזו מצות עשה דאורייתא מקיים מי שעונה אמן אחרי ברכת "מי שברך" לזולת?

מדוע הורה האריז"ל לחזן להתחיל בחזרת הש"ץ ולא להמתין לסיום תפילת העמידה של ה"בית יוסף"?

מדוע הוצרך אחד הגבירים הגדולים בארה"ב לבוא במיוחד ארצה ולפייס את ראש ישיבת מיר הגאון רבי נתן

צבי פינקל שליט"א?

על שאלות אלו ועוד רבות אחרות, תוכלו למצוא תשובות מעניינות

בספר "איש לרעהו" - שמות, פרשת פקודי: עמודים תקלו - תקסח

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

תגובה נחרצת

במוחו אף התגובה מחשבה: "מעניין אם היהודי המבוגר הזה השקיע אי-פעם עשירית מהמאמץ שהשקעתי הבוקר במצוות כיבוד אב ואם".

השטיבל הרצוי נמצא, אך יעקב הרגיש שהוא לא מסוגל להתחיל להתפלל. הלכה סדורה היא בשולחן ערוך (או"ח, סימן צ"ב סעיף ג') שיש להסיר לפני התפילה "כל דבר הטורדו" ואפילו אסור להתחיל להתפלל כאשר הראש שקוע בעומק סוגיה (שם סימן צ"ג סעיף ג'). כיצד אם-כן הוא יכול להתחיל להתפלל בעודו נתון בסערת רגשות בעקבות הצלפת המילים אותה חטף זה עתה.

הוא התיישב על ספסל בפינת בית הכנסת והחל להרהר. לאט לאט הוא הלך ונרגע עד שהרגיש שהוא אפילו מסוגל לסלוח לפוגע. אך מה שבאמת הרגיע אותו הייתה "התגובה הנחרצת" אותה החליט לנקוט בעקבות כל מה שעבר עליו בבוקר הקשה הזה.

וכך אמר יעקב לעצמו: "יעקב! מהיום ולעולם ועד, אל תוכיח אף פעם אדם בלא לבדוק את הנסיבות. אל תזלזל באיש ואל תרשה לעצמך להעיר הערות על דברים שלא מוצאים חן בעיניך. שכן אתה לא מסוגל לדעת מה עובר על זולתך, ומדוע הוא מתנהג כפי שהוא מתנהג."

"לימוד-זכות' זו היא נוסחת הקסם!" הגיע יעקב למסקנה.

מאמר חז"ל "והוי דן את כל האדם לכף זכות" (מסכת אבות פרק א' משנה ו') חלף מול עיניו. אוי, כמה צדקו חכמינו הקדושים! הרי זה עתה נעשה בשרו חידודין חידודין בעקבות התנהגות שאינה תואמת את דברי חז"ל.

"אני לא אתנהג כמוהו בשום פנים ואופן!"

וזו, בעצם הייתה תגובתו הנחרצת של יעקב למקרה המביך. במקום לכוון את התגובה כלפי הזולת, ולהמשיך לטוות את שרשרת העולב והנעלב - החליט להפנות את התגובה כלפי עצמו: להחליט שהוא יהיה שונה!

רק בשלב זה יכל ר' יעקב לגשת לתפילה מתוך שלוה ורוממות הנפש.

* * *

כאן מסתיים הסיפור כפי שהוא נשלח אלינו. אך ניתן למשוך את קו המחשבה של יעקב שלב נוסף קדימה. יעקב החליט לדון לכף זכות אנשים שמתנהגים שלא גראוי. מי יודע, אולי גם ראוי לדון לכף זכות את אותו אדם שפגע בו באותו בוקר. לא! חלילה איננו מצדיקים את המעשה שהוא עשה, אנו רק מבקשים להתייחס לאיש שעשה זאת. בעינינו הוא מצטייר לא כאדם רע, אלא כאדם שרע לו. מי יודע כמה סבל עבר עליו בחייו, מי יודע עם איזה יצר-הרע ענק הוא נולד, ומי יודע אם בכלל לא מדובר כאן בטיפוס אומלל ומתוסכל.

נשלח ע"י ח.צ.א. בית שמש

יעקב (שם בדוי) היה "מזי'ניק" (בן-זקונים) אמיתי להוריו המבוגרים. מדרך העולם שהמז'ניק קשור להוריו יותר מאשר אחיו האחרים. אולי זה בגלל שהילד שנותר אחרון בבית, הוא גם האחרון שמעניק להורים תחושה של צעירים... ברגע שהוא מתחתן מסיימים ההורים את תפקיד 'ההורות', ומעתה מוטל עליהם למלא את תפקיד הסבא והסבתא.

כאשר הובילו אותו הוריו לחופה, הם כבר היו מבוגרים. וכל שנה שחלפה מאז, הזקינה אותם יותר. כעבור תקופה הפך אביו לחולה סיעודי, ואמו טיפלה בו במסירות רבה. יעקב הקפיד לבקר בבית הוריו מידי יום ביומו, ולסייע במה שנצרך.

* * *

6:00 בבוקר. הפעם לא התעורר יעקב מצלילי השעון המעורר, אלא מצלצול הטלפון. על הצג הופיע המספר של הוריו. ערפילי השינה שלו התפזרו בתוך פחות משנייה, והוא תכף השיב בקול ערני ודרוך. "בוקר טוב יעקב!" היה זה קולה המוכר של אמו.

"תשמע יעקב. אתה חייב לבוא לעזור. אבא נמצא במצב לא נעים. אני לא משתלטת. אתה חייב לבוא לעזור". יעקב לא חשב הרבה. נטל ידיים, התלבש, וטס במונית הישר לבית הוריו.

אוי כמה שאמא שלו צדקה! עבודה רבה המתינה לו במקום. קשה לתאר את המאמץ הרב שהוא השקיע בשעות הבאות. הוא סידר את כל ענייניו של אביו, רחץ אותו, החליף את המצעים, סעד אותו וכו'. המצווה ארכה כשלוש שעות רצופות. בשעה 9:30 סיים יעקב את מלאכתו על הצד היותר טוב. שבע רצון ועם סיפוק נפשי רב מיהר הביתה כדי ליטול משם את הטלית-זתפילין שלו בדרכו לבית הכנסת.

* * *

ב'שטיבלאך' השכונתי, במקום מגוריו של יעקב, מתקיימים מנינים רבים. ממשכימי קום ועד מאחרי שבת. מידי יום מוצא את עצמו יעקב מתפלל במניין שמתקיים בשעה מוקדמת. אך בתוקף הנסיבות נאלץ להצטרף הפעם למניין מאוחר. יעקב התקרב למבנה בית הכנסת, כאשר באותה שעה יצאו משם קבוצת מתפללים שסיימה את עבודת הבוקר.

"הנה לכם" פנה אחד מאלו שסיימו את תפילתם והכריז בקול "הנה לכם, הצעירים האלו ישנים עד 10 ועכשיו באים להתפלל!..." הדובר היה יהודי מבוגר יחסית, אשר שנות חייו כנראה לא לימדו אותו כלום. הדברים נאמרו בקול רם, כאשר יתר המתפללים ששוהים בחוץ שומעים זאת ומבינים מיד למי מכוונים הדברים.

יעקב הגיב לדבריו של המבוגר באופן נחרץ - אך בצורה מפתיעה! בשלב הראשון שתק יעקב ולא ענה כלום. הוא נכנס לבית הכנסת בפנים נפולות והחל לתור אחר 'שטיבל' בו מתחילים כעת להתפלל. בליבו פנימה הרגיש רע מאוד, הוא 'רתח' על אותו יהודי שביזה אותו ברבים. יעקב ידע היטב עד כמה הוא לא אשם באיחור שלו.